

Film:

Het einde van DEFA

Oost-Duitse film in het keurslijf, DDR 1949-1990

Eigenlijk was de communistische partij nooit echt tevreden met de filmproductie in de DDR. Voor de staat waren de filmmakers niet communistisch genoeg; voor de filmmakers stond de staat te weinig toe. Het ging steeds meer bergafwaarts met de Oost-Duitse film.

In de jaren zeventig en tachtig leken zowel de filmmakers als de SED moe van de strijd. In populaire films werd de DDR zo'n beetje buiten beschouwing gelaten. Filmmakers maakten de verheerlijking van de staat niet meer tot onderwerp van hun films. Ze oefenden ook nauwelijks kritiek meer uit op de staat en leken de DDR te accepteren.

In de jaren tachtig trok de partij zich grotendeels terug uit de cultuurpolitiek. De spionnen van de Stasi, de Oost-Duitse geheime dienst, namen het over. Films werden niet meer openlijk verboden. In plaats daarvan speelde de censuur zich nog meer af achter de schermen doordat filmmakers op allerlei manieren werden beïnvloed of onder druk gezet.

De slechte economische situatie maakte de misère bij de DEFA compleet. Er was in de DDR bijna geen geld meer om films te maken. Om de bevolking zoet te houden, had de SED de deur naar Westerse films wijd open gezet. Veel was mogelijk, zolang de films het systeem niet ter discussie stelden.

Gesubsidieerde Oost-Duitse producties konden qua spektakel natuurlijk niet op tegen films als 'Out of Africa' (1985) of andere Amerikaanse kassuccessen. DEFA-films toonden slechts hoe de burgers zich in de samenleving hadden te schikken. De DEFA diende de socialistische droom uit te dragen en te verbeelden. Winst was nooit een doel. Alles, tot en met de bioscopen aan toe, was gesubsidieerd.

Na de val van de Muur in 1989 moest de DEFA doorgaan als zelfstandig bedrijf, maar dit bleek onmogelijk. In 1992 werd het bedrijf opgesplitst en per onderdeel verkocht. In 1998 werd de DEFA-Stiftung opgericht die de rechten bezit van alle DEFA-films.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/563/het-einde-van-defa>